

Koningin Alexandra met haar kleinkinderen en haar favoriete honden

HONDEN op schilderijen

Ze spelen, rennen, poseren of kijken ons aan: honden op schilderijen. Schilderstukken die onmisbaar zijn bij het ontrafelen van de geschiedenis van rashonden...

WAT ZIEN WE?

Een typisch Victoriaans beeld met een dame, die wordt omringd door kleine kinderen en een groepje honden. Rechts op de achtergrond staat een man, gestoken in rijlaarzen en met een hengselmandje in

zijn linkerhand. Links op de achtergrond is een gedeelte van een hondenkennel te zien, waar de kennelhouder nog een hond naar het groepje laat gaan.

Het is een vrolijk, zomers beeld; de honden verdringen zich om de

dame, die iets lekkers voor hen in haar rechterhand heeft. De twee jongens dragen matrozenpakken; de ene heeft zijn arm om de hals van een hond geslagen en de ander is blijkbaar bezig met tolleren; hij heeft het stokje met een zweepje in

'Queen Alexandra with her Grandchildren and her favourite pets'. Thomas Blinks en Frederick Morgan maken dit werk in 1902 bij de kennels op 'Sandringham House' in Norfolk.

zijn hand. Het kleine meisje rechts houdt een bruin-wit gevlekt puppy op haar arm.

In de Victoriaanse tijd zijn er schilderijen van honden te over gemaakt; een voorstelling als deze komt men echter niet vaak tegen.

WIE ZIEN WE?

De statige dame met de grote, kanten kraag is koningin Alexandra van Engeland (1844-1925), echtgenote van koning Edward VII en daarmee de schoondochter van koningin Victoria. Zij wordt als dochter van de Deense koning Christiaan IX in Kopenhagen geboren. Het schilderij dateert van 1902 en dus is ze 58 jaar als deze voorstelling wordt geschilderd. In 1863 – zij is dan 18 en hij 21 – trouwt ze met Albert Edward van Saksen-Coburg-Gotha, Prins van Wales. In 1901 volgt hij zijn moeder Victoria op als koning Edward VII. Hoewel hun (gearrangeerde) huwelijk als redelijk gelukkig te boek staat, moet Alexandra accepteren dat de koning er vele relaties naast zijn huwelijk op na houdt. Ze wordt de moeder van zes kinderen – drie zonen en drie dochters – onder wie de volgende Britse koning: George V, de grootvader van de huidige koningin Elizabeth II. Alexandra wordt vooral bekend door haar grote betrokkenheid bij liefdadigheidsinstellingen. Ze behoudt haar jeugdige uiterlijk heel lang, maar eigenlijk is dat het resultaat van het dragen van zware make-up. In de pers wordt daarmee de spot gedreven en men schrijft dat haar gezicht ‘geëmailleerd’ is. Met het stijgen der jaren wordt ze gedeeltelijk blind en doof en begint aan dementie te lijden. Koningin Alexandra overlijdt in 1925 en wordt bijgezet, naast haar echtgenoot, in een tombe in St.

Koningin Alexandra met haar favoriete Japanse Spaniel (1893). Een schilderij van Sir Samuel Luke Fildes. (The Royal Collection).

George's Chapel bij Windsor Castle. Deze Engelse koningin heeft drie grote liefdes: haar kleinkinderen, haar honden en haar paarden. De eerste twee zijn op dit schilderij op idyllische wijze bij elkaar gebracht.

UPPER CLASS

In 1901 komt Alexandra's echtgenoot op de troon en juist in deze jaren wordt de puur gefokte rashed hond populair, zeker bij de upper

class. De oprichting van The Kennel Club, de vaststelling van veel rasstandaarden en de organisatie van hondententoonstellingen maken de weg vrij voor de opmars van de rashed hond. Engelse royals laten hun honden vereeuwigen door de beste kunstenaars en poseren ook zelf met hun favoriete huisgenoten. Van Alexandra's schoonmoeder, koningin Victoria, is bekend dat ze een uitzonderlijke liefde voor

'Sandringham House'. Koning Edward VII opent de tuinen voor het publiek in 1908. In 1977 opent koningin Elizabeth ook het huis voor het publiek, ter gelegenheid van haar zilveren regeringsjubileum.

Kennels bij Sandringham House met een Barsoi. Er zijn jaren waarin er circa 70 honden in deze kennels zijn gehuisvest.

honden heeft. Haar zoon, koning Edward VII, fokt rashonden, stelt ze ten toon, bezoekt en ondersteunt hondententoonstellingen en is de eerste beschermheer van The Kennel Club. Al in 1864 showt hij zijn honden op de Royal Agricultural Hall Show. Koningin Alexandra echter is, behalve dat ze in tentoonstellingen is geïnteresseerd, ook zeer betrokken bij het welzijn van honden. Zij is een supporter van de R.S.P.C.A., het Engelse equivalent van de Dierenbescherming. In 1862, ter gelegenheid van het aanstaande huwelijk van Alexandra en Edward, wordt het buiten 'Sandringham House' (Norfolk) voor hen aangekocht en in 1863 gaan ze er wonen. Later laat Edward het oude huis afbreken en een nieuw bouwen, dat in 1870 gereedkomt. Hoezeer 'Sandringham' geliefd is bij de familie, blijkt uit een uitspraak van Edward en Alexandra's zoon, de latere koning George V: 'Dear old Sandringham, the place I love better than anywhere else in the world.' Behalve over driehonderd kamers, tuinen en stallen beschikt 'Sandringham' ook over een zeer ruim kennelgebouw.

Van dit kennelgebouw zien we een stukje op het schilderij. De liefde voor honden heeft George V van huis uit meegekregen. Hij heeft Collies, Terriers, Flatcoated Retrievers, Clumber Spaniels en exposeert ook Labradors op de Crufts Dog Show.

DE KLEINKINDEREN

Op relatief jonge leeftijd, in 1910, wordt Alexandra weduwe en wordt haar zoon gekroond tot koning George V. Als deze met zijn echtgenote op maanden durende staatsbezoeken gaat, worden de kinderen aan grootmoeder Alexandra toever-

Er is één ras in Engeland dat zijn populariteit aan Koningin Alexandra te danken heeft: de Barsoi. Zij krijgt er een cadeau van haar zwager, de Russische tsaar Alexander II, en laat zich diverse malen met 'Alex' fotograferen.

trouwd. Het is vrijwel zeker dat de drie hier afgebeelde kinderen van koning George V en zijn echtgenote Mary von Teck zijn. Zij groeien op in 'York Cottage', dat op het landgoed 'Sandringham' is gelegen. Gezien de datum van het schilderij – 1902 – zijn de jongens de prinsen David (1894) en Albert (1895) en is het meisje prinses Mary (1897). Zij is, net als haar broer Albert, op 'Sandringham' geboren. David zal als Edward VIII nog geen jaar koning zijn, omdat hij zijn liefde, de Amerikaanse Wallis Simpson, niet wil opgeven. Albert volgt hem op als koning George VI en hij is de vader van koningin Elizabeth. Mary leidt echter een leven in de schaduw van de troon en staat bekend om haar passie voor paarden.

DE HONDEN

Om een idee te krijgen van de aantallen honden die de koninklijke familie dan heeft: op kasteel

'Windsor' zijn er ongeveer zestig en op 'Sandringham House' circa zeventig. En daarbij zijn de honden die voor de sport – de jacht – worden gehouden niet meegeteld!

Op 'Sandringham' zijn onder andere Harriers, Bassets, Setters, Pointers, Bulldoggen, Deerhonden, Collies, Sint Bernards, Keeshonden, Retrievers en Spaniels.

Er is één ras in Engeland dat zijn populariteit aan Koningin Alexandra te danken heeft: de Barsoi. Zij krijgt er een cadeau van haar zwager, de Russische tsaar Alexander II. We weten ook dat 'Billie', een Pekingees, constant in haar nabijheid is en op een kussen voor haar bed slaapt. Ook de Japanse Spaniel is favoriet en in 1893 laat de koningin zich met dit ras vereeuwigen op een schilderij. Ook zijn er talrijke foto's waarop Alexandra met één of meer honden poseert en sommige opnamen worden als prentbriefkaarten in de handel gebracht.

Terug naar het schilderij. We zien hier een aantal rassen: Barsoi (1), Collie (2), Deerhound (1), en het kleine, zwarte hondje dat

Een prachtige foto van J. Russell & Sons. Koningin Alexandra met twee Japanse Spaniels. Haar favorieten zijn 'Punch' en 'Facey'.

'The Wales family in Mourning' bij de dood van Alexandra's oudste zoon prins Albert Victor (1892). Koningin Alexandra is de tweede van links. Naast Alexandra zit haar tweede zoon, de latere koning George V. Op deze foto drie honden: een Terrier, een Keeshond en een Chow Chow.

Ter gelegenheid van het feit dat koningin Alexandra 60 jaar in Engeland is, in 1923, publiceert 'The Illustrated London News' een pagina grote kleurenfoto van de koningin met één van haar Pekingezen.

Koningin Alexandra in 1923 – twee jaar voor haar dood – met een Pekingees op schoot.

tegen prinses Mary opspringt is een Schipperke (1); het hondje in haar armen is misschien een Spaniel. Hoewel de literatuur bij dit schilderij steevast ook de Foxhound vermeldt, denk ik dat hier Bassets (2) zijn afgebeeld. Het is een historisch feit dat koningin Alexandra na 1880 een aantal Bassets voor haar kennels in 'Sandringham' aanschafte.

DE KUNSTENAAR

Eigenlijk de kunstenaars, want dit schilderij is een co-productie van Thomas Blinks (1853-1910) en Fred(erick) Morgan (1847-1927), beiden bekende kunstschilders in hun tijd.

Thomas Blinks, geboren in Kent als zoon van een slager, exposeert voor het eerst in 1881 in de Dudley Gallery in Londen. Hij wordt bekend door zijn olieverfschilder-

Dit zijn dezelfde kinderen als op het schilderij: David (1894), Albert (1895) en Mary (1897). Deze foto dateert ongeveer van hetzelfde jaar waarin zij werden vereeuwigd door de schilders Thomas Blinks en Fred Morgan in 1902.

rijen van Pointers, Setters, Terriers, Hounds, jachttaferelen en paarden. Rijk is hij niet, maar hij kan zich wel twee huizen veroorloven, één in St. John's Wood en een boerderij in Hertfordshire.

Fred Morgan is vooral een genreschilder en portretschilder. Hij wordt in Londen geboren als zoon van een kunstschilder en exposeert al op zijn zestiende in de Royal Academy. Op veel van zijn werken kan het etiket 'idyllisch' worden geplakt en sommigen noemen zijn werk romantisch en sentimenteel. Eigenlijk is dit ook het geval bij deze afbeelding van koningin Alexandra met haar honden.

Morgan is niet sterk in het schilderen van honden en andere huisdieren en dat is de reden dat dit schilderij door twee kunstenaars wordt gemaakt. Blinks neemt

Een aantal foto's van koningin Alexandra met haar honden wordt in de handel gebracht als prentbriefkaart, zoals deze met haar Japanse Spaniels. In Engeland wordt dit ras ook Japanese Chin genoemd.

hier de honden voor zijn rekening en Morgan zorgt voor de personen en de romantische setting. Allebei hebben ze dit werk gesigneerd.

EIGENAAR EN COLLECTIE

De officiële naam van het schilderij is: *Queen Alexandra with her Grandchildren and her favourite pets*. Het is een olieverfschilderij op canvas en meet 124,5 cm x 163,8 cm. Het bevindt zich in de Royal Collection van koningin Elizabeth II. Of het schilderij in 'Sandringham' aanwezig is, is mij niet bekend. ■

'Queen Alexandra with her grandchildren and her favourite pets' is als poster verkrijgbaar bij: www.encore-editions.com (ook ingelijst en als wenskaart) vanaf \$ 11.99